Naziv istraživanja: RIZIČNA PONAŠANJA SREDNJOŠKOLACA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE 2015 - II. faza

Provoditelj: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ

Godina provedbe: 2016

Kratki sadržaj:
Problematika pušenja, pijenja alkohola i konzumacije ilegalnih droga javnozdravstveni je problem te postoji potreba za kvalitetnim informacijama i praćenjem promjena na ovom području.
Ispitivanje pojavnosti oblika konzumacije kod petnaestogodišnjaka ukazuje na učinkovitost preventivnih projekata i programa u našoj županiji, ukazuje na trendove pojavnosti i na prevalenciju konzumacije alkohola, droga i duhana.
Istraživanje provedeno među:
Učenicima
Financijski podržano od:
Ciljevi istraživanja:
Cilj je prikupljanje standardiziranih, usporedivih podataka o pušenju duhana, pijenju alkohola i uporabi alkohola među učenicima u dobi od 15-16 godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao i sagledavanje čimbenika koji utječu na ta ponašanja. Da bi objasnili pojedine pojedine rezultate istraživanja, u pripremi je fokus grupa u 5 škola SDŽ te kratki anketni upitnik.
Metode istraživanja:
kvantitativna i kvalitativna metoda
anketni upitnik, fokus grupa
Uzorak:
stratificirani, prvi i drugi razredi srednjih škola SDŽ (anketni upitnik)
indicirani prema rezultatima istraživanja (fokus grupe)
Rezultati istraživanja:
Istraživanje je provedeno u školskoj godini 2015./2016., u razdoblju od 1. do 20. prosinca u 33 srednje škole. Ispitanici su bili učenici prvih i drugih razreda srednjih škola na području Splitsko-dalmatinske županije. U stratificiranom uzorku bilo je 2400 učenika, a obuhvaćeno je 91,6 % (n=2199).

a) Pušenje
Rezultati istraživanja ukazuju na to kako su mladima duhanski proizvodi itekako dostupni. Cigarete su, prema njihovoj procjeni, dostupnije dječacima i učenicima drugih razreda.
U posljednjih 30 dana pušilo je 33,2% ispitanika i to 26 % dječaka i 21,3 % djevojčica prvih razreda te 45,1 % dječaka i 37,9 % djevojčica drugih razreda. Mladi podcjenjuju negativne učinke povremenog pušenja. Samo 11,6 % ispitanika povremeno pušenje smatra vrlo rizičnim.
Eksperimentiranje s duhanom počinje u vrlo ranoj dobi, s 13 godina i ranije; 28,2 % ispitanika zapalilo je prvu cigaretu, a 5,5 % ispitanika izjavilo je da je počelo pušiti (svaki dan barem jednu cigaretu) u toj dobi.

b) Alkohol
U posljednjih mjesec dana, 47,4 % ispitanika je pilo nešto alkoholno, s time da je razlika po spolu i po dobi nešto izraženija, ponovno u korist dječaka (54,7 % dječaka, 37,8 % djevojčica) i učenika drugih razreda (35,9 % prvih razreda, 58,3 % drugih razreda).
Navika pijenja alkoholnih pića 6 i više puta u posljednjih 30 dana (pretpostavka da je to svaki vikend) učestalija je među dječacima jer, prema podatcima, gotovo svaki peti dječak pije alkohol svaki vikend, dok se tako ponaša svaka

deseta djevojčica.
Osim pijenja, utvrđeno je i iskustvo opijanja kod 48 % dječaka i 27,9 % djevojčica. Ekscesivno pijenje više alkoholnih pića za redom u što kraćem roku, tzv „binge drinking“ prisutno je kod 40,1% naših srednjoškolaca.
Prema procjeni ispitanika, opijanje ne dozvoljavaju majke za 53,2 % , a očevi za 54,2 % ispitanika.
Što se tiče svjesnosti o riziku od narušavanja zdravlja konzumiranjem alkohola, 56,2 % učenika procjenjuje da je najrizičnije ispijanje 4 ili 5 pića svaki dan, njih 43,4 % smatra kako je „binge drinking“ jako rizičan, dok 30,4 % učenika to misli za pijenje 1 ili 2 pića svaki dan. Moguće je da takvim stavovima opravdavaju vlastitu konzumaciju alkohola, ali i da su takvi stavovi posljedica njihovih navika i ponašanja.

c). Marihuana
Barem jednom u životu marihuanu je probalo 19,6% srednjoškolaca naše županije i to 16,4 % dječaka i 7,8 % djevojčica prvih razreda te 31,4 % dječaka i 19,4 % djevojčica drugih razreda. U posljednjih 12 mjeseci to je učinilo 16,5% (14,2 % dječaka i 5,3 % djevojčica prvih razreda te 27,4 % dječaka i 16,0 % djevojčica drugih razreda).
S 13 godina ili ranije marihuanu je probalo 4,3% ispitanika, ponovno daleko više dječaka nego djevojčica (5,6 % dječaka i 0,8 % djevojčica prvih razreda te 7,2 % dječaka i 1,9 % djevojčica drugih razreda).
Redovito pušenje marihuane 59,7% učenika smatra vrlo rizičnim, povremeno pušenje marihuane vrlo je rizično za 37,7% ispitanika. Kako opada koncentriranost zlouporabe, tako opada njihova svjesnost o riziku na zdravlje, pa uživanje marihuane 1 ili 2 puta smatra vrlo rizičnim 29,6%.
Ispitanih 16,6 % učenika nije dobilo jasnu poruku od svojih roditelja glede zlouporabe marihuane.
Korištena literatura tijekom istraživanja i reference u kojima su rezultati objavljeni:
Rezultati istraživanja su javno predstavljeni na stručnim skupovima u organizaciji AZOO.

U pripremi je web izdanje.

Ključević, Ž. i sur. (2016) „Javnozdravstvene intervencije“, u: Ključević, Ž. (ur.) _Zaštita mentalnog zdravlja djece i mladih - uloga javnozdravstvenih projekata_, Split: Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, str. 188-201